

ORDIN Nr. 1533/2017 din 29 decembrie 2017

privind aprobarea metodologiei de încadrare a riscului infecțios pentru persoanele decedate cu boli infecțioase

EMITENT: MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 40 din 16 ianuarie 2018

Văzând Referatul de aprobare nr. F.B. 14.080/2017 întocmit de Direcția generală de asistență medicală și sănătate publică, având în vedere:

- art. 20 alin. (4) din Normele tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare și nivelul fondului de garantare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 741/2016;

- art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

ART. 1 Se aprobă metodologia de încadrare a riscului infecțios pentru persoanele decedate cu boli infecțioase, prevăzută în anexa care face parte integrantă a prezentului ordin.

ART. 2 Direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, tanatopractorii, autopsierii, precum și întreg personalul prestatorilor de servicii funerare care vine în contact cu persoanele decedate vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ART. 3 Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în 30 de zile de la publicare.

Ministrul sănătății,

Florian-Dorel Bodog

București, 29 decembrie 2017.

Nr. 1.533.

ANEXĂ

METODOLOGIA de încadrare a riscului infecțios pentru persoanele decedate cu boli infecțioase

Persoanele decedate în urma unei boli infecțioase prezintă risc de îmbolnăvire pentru cei care manevrează corpul decedatului, pentru familie și pentru comunitate. Atât corpul, cât și fluidele corporale pot rămâne infecțioase post mortem și pot prezenta risc de transmitere prin contact direct sau indirect.

A. Principalele căi de transmitere care trebuie luate în considerare la manipularea cadavrelor umane sunt:

1. sângele și alte fluide corporale, precum saliva, lichidul pleural etc.;
2. produse de dejecție: fecale și urină;
3. aerosoli infectanți, care pot fi eliberați în momentul mutării sau ca urmare a autopsierii sau îmbălsămării cadavrului;

4. tegumentele decedatului sau suprafețele contaminate cu agenții posibil infecțioși, menționați la pct. 1 - 3.

B. Modul de transmitere a agenților infecțioși de la decedat către persoanele care manipulează corpul decedatului:

1. prin contactul direct al mâinilor, degetelor ori al mucoasei oculare sau al altor mucoase (nazală, bucală) a persoanei care manipulează cadavrul cu nasul, ochii, gura sau cu obiecte contaminate aparținând decedatului ori ca urmare a împrăștiării cu sânge sau alte fluide corporale ale decedatului;
2. prin inhalarea aerosolilor contaminați, rezultați în timpul manipulării/îmbălsămării/autopsierii cadavrului;
3. prin contactul direct al tegumentului neintegru (care prezintă o soluție de continuitate) a persoanei care manipulează corpul decedatului, cu tegumentul sau fluidele decedatului.

C. Clasificarea riscului de transmitere a bolilor infecțioase în funcție de gravitate, pentru persoanele care manipulează, autopsiază sau vin în contact direct cu cadavrul:

1. Risc înalt se atribuie pentru următoarele boli:

- a) variola/variolidul;
- b) febre virale hemoragice (Lassa, Ebola, Marburg etc.);
- c) febra galbenă;
- d) tifos exantematic;
- e) pesta (ciuma);
- f) antrax;
- g) rabia.

2. Risc mediu se atribuie pentru următoarele boli:

- a) hepatite B, C;
- b) infecție HIV;
- c) encefalopatii spongiforme transmisibile (spre exemplu, Boala Creutzfeldt-Jakob);
- d) holeră;

- e) febră tifoidă și paratifoidă;
- f) dizenterie (amoebiană sau bacilară);
- g) salmoneloză;
- h) tuberculoză pulmonară;
- i) difterie;
- j) boală meningococică (netratată);
- k) scarlatină;
- l) bruceloză;
- m) leptospiroză;
- n) infecție cu Stafilococ auriu meticilinorezistent (MRSA) (în cazul în care există dovezi medicale);
- o) infecție cu enterococi rezistenți la vancomicină (în cazul în care există dovezi medicale).

NOTĂ:

În cazul în care există scurgeri de fluide din cadavru, bolile prevăzute la lit. a) - c) se încadrează la risc înalt; în celelalte cazuri, riscul este mediu.

3. Risc minor

- celelalte boli infecțioase, nespecificate la pct. 1 și 2.

Nivelul de risc se poate modifica, dacă apar tulpini microbiene cu patogenitate crescută.

D. Precauțiuni specifice, în funcție de clasificarea riscului*)

*) Precauțiunile sunt schematizate în tabelul din anexa nr. 1. Tabelul poate fi reactualizat în funcție de contextul epidemiologic și apariția de tulpini microbiene cu patogenitate crescută.

1. Precauțiuni specifice pentru contactul cu decedații cu boli cu risc înalt de transmitere:

- a) Se interzice îmbălsămarea decedatului.
 - b) Se interzic practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare, pieptănare, cosmetizare a cadavrului.
 - c) Se pulverizează dezinfectant peste cadavru.
 - d) Se acoperă fața cadavrului cu o mască; de asemenea se vor acoperi și alte orificii cu potențial de eliminare a fluidelor/ secrețiilor pentru a scădea riscul de infectare prin picături infecțioase de aerosoli.
 - e) Cadavrul se introduce în doi saci rezistenți, de vinil. După introducerea cadavrului în fiecare sac, acesta se pulverizează cu dezinfectant, urmat de introducerea în sicriu.
 - f) Sicriul se închide și se sigilează. Este interzisă vizionarea sau contactul direct cu cadavrul, fiind interzisă redeschiderea sicriului.
 - g) Persoanele care manipulează sicriul sunt instruite și echipate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 741/2016 pentru aprobarea Normelor tehnice și sanitare privind serviciile funerare, înhumarea, incinerarea, transportul, deshumerarea și reînhumarea cadavrelor umane, cimitirele, crematoriile umane, precum și criteriile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească prestatorii de servicii funerare și nivelul fondului de garantare.
 - h) Înainte de a acoperi sicriul cu pământ, angajații cimitirului toarnă peste sicriu var cloros sau un dezinfectant care generează clor activ în concentrație de minimum 10%.
 - i) Groapa trebuie să aibă o adâncime de minimum 3 metri.
 - j) Dshumarea înainte de trecerea a 7 ani de la deces este strict interzisă, cu excepția situațiilor prevăzute de reglementările în vigoare.
 - k) Persoanele care manipulează cadavrul ori îmbrăcămintea și obiectele contaminate cu secreții ale decedatului vor purta obligatoriu echipament de protecție individuală: mănuși, protectoare faciale, echipament din tyvek, măști chirurgicale, protectoare oculare și cizme de cauciuc care pot fi dezinfectate.
 - l) Se interzicere folosirea obiectelor contaminate cu fluide ale decedatului.
 - m) Se realizează obligatoriu dezinsecția spațiilor în care a stat bolnavul înainte de a deceda, a obiectelor, îmbrăcămintei, lenjeriei, precum și curățarea acestora.
 - n) Se realizează dezinsecția obiectelor și spațiilor în care a stat bolnavul înainte de a deceda și spațiilor în care a fost păstrat după deces, inclusiv îmbrăcămintea acestuia, în cazul pestei, tifosului exantematic, febrei hemoragice.
 - o) Se efectuează deratizarea în spațiile în care a stat bolnavul înainte de a muri și spațiile în care a fost păstrat după deces, în cazul pestei, tifosului exantematic, febrei hemoragice.
 - p) Dezinsecțiile prevăzute la lit. c) și m) se realizează cu dezinfectanți care asigură distrugerea bacteriilor în formă vegetativă, a fungilor, virusurilor, micobacteriilor și a majorității sporilor bacterieni, conform cu activitățile biocide menționate în avizul sau în autorizația emisă de Comisia Națională pentru Produse Biocide.
- #### 2. Precauțiuni specifice pentru contactul cu decedații cu boli cu risc mediu de transmitere:
- a) Se permite îmbălsămarea decedatului.

b) Se permit practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare, pieptănare, cosmetizare a decedatului, respectând precauțiunile standard prevăzute în anexa nr. 4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.101/2016 privind aprobarea Normelor de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale în unitățile sanitare.

c) Se permit manipularea, vizualizarea și contactul direct cu cadavrul, respectând precauțiunile standard în anexa nr. 4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.101/2016 privind aprobarea Normelor de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale în unitățile sanitare.

d) Se pulverizează dezinfectant peste cadavru.

e) Se obturează cu vată îmbibată în dezinfectant orificiile cu potențial de eliminare a fluidelor/secrețiilor.

f) Persoanele care manipulează cadavrul, îmbrăcămintea și obiectele contaminate cu secreții ale decedatului vor purta obligatoriu echipament standard de protecție individuală.

g) Se interzicere folosirea obiectelor contaminate cu fluide ale decedatului.

h) Se efectuează dezinsecția spațiilor în care a stat bolnavul înainte de a deceda, a obiectelor, îmbrăcămintei și a lenjeriei, precum și curățarea acestora.

i) Se efectuează dezinsecția în spațiile în care a stat bolnavul înainte de a deceda și spațiile în care a fost păstrat după deces, inclusiv îmbrăcămintea acestuia în cazul bolilor cu transmitere digestivă.

j) Dezinsecțiile prevăzute la lit. d) și h) se realizează cu dezinfectanți care asigură distrugerea bacteriilor în formă vegetativă, a fungilor, virusurilor, micobacteriilor și a majorității sporilor bacterieni, conform cu activitățile biocide menționate în avizul sau în autorizația emisă de Comisia Națională pentru Produse Biocide.

NOTE:

1. Pentru persoanele care au decedat cu infecție HIV, hepatite B, C, holeră, dizenterie, salmoneloze, la care există scurgeri de fluide/materii fecale, se va/vor folosi un sac/doi saci, după caz, înainte de introducerea în sicriu a decedaților;

2. Pentru persoanele care au decedat cu infecție HIV, hepatite B, C și encefalopatii spongiforme transmisibile, la care există scurgeri de fluide, se vor aplica următoarele precauțiuni specifice prevăzute la pct. 1:

- se interzice îmbalsămarea decedatului;

- se interzic practicile obișnuite de igienizare: spălare, îmbrăcare, pieptănare, cosmetizare a decedatului;

- se pulverizează dezinfectant peste cadavru;

- se va acoperi fața decedatului cu o mască, de asemenea se vor acoperi și alte orificii cu potențial de eliminare a fluidelor/secrețiilor pentru a scădea riscul de infectare prin picături infecțioase de aerosoli;

- cadavrul se introduce în doi saci rezistenți de vinil. După introducerea cadavrului în saci, se pulverizează cu dezinfectant, urmat de introducerea în sicriu.

3. Precauțiuni specifice pentru contactul cu decedații cu boli cu risc scăzut de transmitere

- Se permite îmbalsămarea decedatului.

- Se permit ritualurile de igienizare a cadavrelor.

- Se permit: manipularea, vizualizarea și contactul direct cu cadavrul.

- Nu este necesară folosirea sacilor pentru cadavre.

- Este necesară respectarea precauțiunilor standard și a recomandărilor din anexa nr. 2 în cazul manipulării cadavrelor, respectiv utilizarea echipamentului de protecție individuală și spălarea mâinilor.

E. Atribuțiile direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București:

1. Clasifică riscul de boală a decedaților pe baza certificatului constatator al decesului, conform listei de la lit. C și anexei nr. 1 la prezenta metodologie, și emit avizul epidemiologic de îmbalsămare sau notificare de respingere a avizului de îmbalsămare, după caz, conform formularelor prevăzute în anexa nr. 3 la prezenta metodologie.

2. Constituie o bază de date a avizelor epidemiologice eliberate, care va conține: numele și prenumele persoanei decedate, data decesului, gradul de risc infecțios, denumirea bolii, solicitantul avizului, locul înmormântării/incinerării.

F. Anexele nr. 1 - 3 fac parte integrantă din prezenta metodologie.

ANEXA 1 la metodologie

Tabel cu încadrarea în gradul de risc al bolilor infecțioase și principalele măsuri de prevenire a transmiterii acestora de la cadavre

Semnificația coloanelor din tabelul de mai jos este următoarea:

A - Vizualizare;

B - Atingere;

C - Practici de spălare, îmbrăcare.

[Gradul] | Boala | tanatopractori, autopsieri | [Închiderea] Familie |
de | | și |

risc		Practici	Îmbălsămare	Introducerea	sigilarea	A	B	C
		de	cadavrului	sicriului,				
		igienizare	în sac	etanș				
		(spălare,						
		îmbrăcare)						
înalt	variola/	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	variolid							
	febre virale	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	hemoragice							
	(Lassa,							
	Ebola,							
	Marburg etc.)							
	febra galbenă	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	tifos	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	exantematic							
	pesta (ciuma)	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	antrax	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
	rabia	nu	nu	da	da	nu	nu	nu
mediu	encefalopatii	da	da	nu	nu	da	da	da
	spongiforme							
	transmisibile							
	(Boala							
	Creutzfeldt-							
	Jakob)*)							
	hepatite:	da	da	nu	nu	da	da	da
	B, C*)							
	infecție cu	da	da	nu	nu	da	da	da
	HIV*)							
	holeră**)	da	da	nu	nu	da	da	da
	febră tifoidă	da	da	nu	nu	da	da	da
	și							
	paratifoidă							
	**))							
	dizenterie	da	da	nu	nu	da	da	da
	(amoebiană							
	sau							
	bacilară**))							
	salmoneloză	da	da	nu	nu	da	da	da
	**))							
	infecție cu	da	da	nu	nu	da	da	da
	MRSA							
	Infecție cu	da	da	nu	nu	da	da	da
	enterococi							
	rezistenți la							
	vancomicină							
	tuberculoză	da	da	nu	nu	da	da	da
	pulmonară							
	difterie	da	da	nu	nu	da	da	da
	boală	da	da	nu	nu	da	da	da

- A. Va fi folosit sac pentru manevrarea cadavrului (încercuți): da/nu
- B. Poate fi spălat cadavrul (încercuți): da/nu
- C. Poate fi îmbălsămat (încercuți): da/nu
- D. Poate fi vizionat cadavrul cu sicriul deschis (încercuți): da/nu
- E. Poate fi atins cadavrul (încercuți): da/nu

*) Pentru gradul înalt de risc infecțios mențiunea se va efectua pe formularul de notificare de respingere a avizului de îmbălsămare.

Data emiterii

Întocmit de: nume:, prenume:

Semnătura

Ștampila unității

Ministerul Sănătății

Direcția de Sănătate Publică Nr. /

**Notificare
de respingere a avizului de îmbălsămare**

Se respinge solicitarea de avizare a îmbălsămării domnului/doamnei: nume, prenume, din localitatea, județul, decedat/decedată la data: anul luna ziua, având drept cauză directă a decesului:, cauze anterioare: și cauze morbide inițiale:, prin metoda, cu produsul/produsele biocid/biocide:

Motivul respingerii avizului:

Data emiterii

Întocmit de: nume:, prenume:

Semnătura

Ștampila unității
